

Otázka, situace

Jak postupovat při vymezení a udržování nárazníkových zón u školek, ze kterých se předpokládají dodávky hostitelských rostlin *Erwinia amylovora*, původce bakteriální spály růžovitých, do chráněných zón vůči tomuto patogenu v EU

Základní informace

Profesionální provozovatel, který hodlá dodávat hostitelské rostliny bakterie *Erwinia amylovora* (dále jen „hostitelské rostliny“) do uznaných [chráněných zón v EU](#), vymezených vůči tomuto patogenu, musí splnit podmínky stanovené v [bodu 9. přílohy X](#) prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072 (dále jen „prováděcí nařízení“).

E. amylovora je bakterie, která způsobuje u hostitelských rostlin bakteriální spálu růžovitých. V ČR se toto onemocnění vyskytuje, ale v některých členských státech EU se toto onemocnění nevyskytuje nebo se vyskytuje jen na části jejich území, a proto jsou v těchto členských státech celoplošně nebo na části jejich území zřízeny chráněné zóny proti zavlečení této bakterie. Pokud profesionální provozovatel hodlá dodávat hostitelské rostliny do chráněných zón vůči *E. amylovora*, musí pěstovat tyto rostliny ve zvláštním režimu, aby se možnost zavlečení bakterie do chráněných zón s těmito rostlinami vyloučila.

Hostitelskými rostlinami bakterie *E. amylovora* jsou rostliny rodů hloh (*Crataegus* spp.), hlohyně (*Pyracantha* spp.), hrušeň (*Pyrus* spp.), jabloň (*Malus* spp.), jeřáb (*Sorbus* spp.), kdouloň (*Cydonia* spp.), kdoulovec (*Chaenomeles* spp.), lokvát (*Eriobotrya* spp.), mišpule (*Mespilus* spp.), muchovník (*Amelanchier* spp.), skalník (*Cotoneaster* spp.) a blýskavka Davidova (*Stranvaesia davidiana*), vyjma plodů a osiva.

Chráněné zóny v EU vymezené vůči *E. amylovora* jsou vyjmenovány v bodě 1. přílohy III prováděcího nařízení. Orientačně se jedná o následující země nebo jejich části: Estonsko, Španělsko (část území), Francie (Korsika), Irsko (s výjimkou města Galway), Itálie (část území), Lotyšsko, Litva (část území), Slovinsko (část území), Slovensko (část území), Finsko, Spojené Království (ostrov Man, Normanské ostrovy).

Z POŽADAVKŮ STANOVENÝCH V BODU 9. PŘÍLOHY X PROVÁDĚCÍHO NAŘÍZENÍ LZE V ČESKÉ REPUBLICE GARANTOVAT POŽADAVKY UVEDENÉ POD PÍSMENEM d) (doslovná citace níže):

Rostliny byly vyprodukovány, nebo, pokud byly přemístěny do „nárazníkové zóny“, byly udržovány po období alespoň sedm měsíců včetně období od 1. dubna do 31. října posledního vegetačního období, na pozemku:

- i) umístěném alespoň 1 km uvnitř hranic úředně stanovené „nárazníkové zóny“ o rozloze alespoň 50 km², kde jsou hostitelské rostliny podrobeny úředně schválenému a dozorovanému kontrolnímu režimu ustavenému nejpozději před počátkem ukončeného vegetačního období předcházejícího poslednímu ukončenému vegetačnímu období, s cílem minimalizovat rozšíření organismu *Erwinia amylovora* ze zde pěstovaných rostlin,

- ii) který byl úředně schválen, stejně jako „**nárazníková zóna**“, před počátkem ukončeného vegetačního období předcházejícího poslednímu ukončenému vegetačnímu období, k pěstování rostlin podle požadavků vymezených v tomto bodu,
- iii) který byl, stejně jako **okolní zóna** o šířce alespoň 500 m, shledán prostým organismu *Erwinia amylovora* od začátku posledního ukončeného vegetačního období při úřední prohlídce prováděné alespoň:
 - dvakrát v terénu v nevhodnějších termínech, tj. jednou v období od června do srpna a jednou od srpna do listopadu (v ČR proběhne druhá kontrola od srpna do konce září), a
 - jednou v uvedené okolní zóně v nevhodnějším termínu, tj. od srpna do listopadu (v ČR proběhne druhá kontrola od srpna do konce září) a
- iv) z něhož rostliny byly úředně testovány na latentní infekce v souladu s vhodnou laboratorní metodou na vzorcích úředně odebraných v nevhodnějším termínu.

V roce 2020 jsou všechna dříve vydaná rozhodnutí ÚKZÚZ o vymezení nárazníkových zón formou mimořádných rostlinolékařských opatření postupně rušena a budou nahrazena rozhodnutími s vymezením nárazníkových zón podle nově platných předpisů. Hlavním důvodem je to, že bakterie *E. amylovora* již není karanténním škodlivým organismem pro celou EU, ale pouze pro chráněné zóny v EU. Je tedy nutné, aby všichni profesionální provozovatelé, kteří mají okolo svých školek vymezenou nárazníkovou zónu, v roce 2020 požádali o provedení šetření a nové vymezení nárazníkové zóny.

Kdo je oprávněn v této věci jednat (podat žádost apod.)

Žádost může podat registrovaný provozovatel, který hodlá dodávat hostitelské rostliny bakterie *E. amylovora* do chráněné zóny.

Jaké jsou podmínky a postup

- 1) **U školek, které mají vymezené nárazníkové zóny z dřívějších let** a u nichž byly provedeny v roce 2019 příslušné kontroly ÚKZÚZ, stanovené pro tyto školky a jejich okolí, se postupuje následovně: Profesionální provozovatel (většinou by se mělo jednat o oprávněného provozovatele, který si rostlinolékařské pasy bude vydávat sám) **podá do 15. 8. 2020 [Žádost o provedení šetření za účelem vydání rostlinolékařského pasu na rostliny, rostlinné produkty a jiné předměty, v souladu s čl. 87 nařízení \(EU\) 2016/2031](#) (dále jen „[Žádost o provedení šetření ÚKZÚZ](#)“).** V kolonce č. 5 přílohy k žádosti uvede, že dotčené rostliny jsou určeny do chráněné zóny. Tímto vyrozumí ÚKZÚZ, že je třeba pro profesionálního provozovatele vymezenou nárazníkovou zónu. Žádost by měla být podána místně příslušnému [Oddělení terénní inspekce](#) ÚKZÚZ, popř. předána do datové schránky ÚKZÚZ. **V roce 2021 a v následujících letech bude termín pro podání Žádosti o provedení šetření ÚKZÚZ do 31. 5.**

Při vymezení nárazníkových zón v roce 2020 ÚKZÚZ zahájí řízení z moci úřední, jehož výsledkem bude rozhodnutí o vymezení (v případě, že nebude zjištěno riziko šíření bakterie *E. amylovora*) nebo nevymezení nárazníkové zóny. V rozhodnutí o vymezení nárazníkové zóny vymezení ÚKZÚZ i okolní zónu pro dotčený pozemek a stanoví další podmínky, které profesionální provozovatel musí dodržet, aby mohly být hostitelské rostliny bakterie *E. amylovora* opatřeny rostlinolékařskými pasy pro chráněnou zónu. To znamená, že bude stanoven zvláštní režim pro nárazníkovou zónu. Toto rozhodnutí bude platit do doby, dokud nedojde ke změně ve vymezení

nárazníkové zóny či změně jiných skutečností uvedených v příslušném rozhodnutí o vymezení nárazníkové zóny.

U školek, které neměly v roce 2019 vymezené nárazníkové zóny, a profesionální provozovatelé budou o vymezení nárazníkové zóny žádat nově, musí provozovatelé počítat s tím, že dodávky do chráněných zón v EU z těchto školek bude možné uskutečnit až po uplynutí dvou ukončených vegetačních cyklů od zavedení režimu pro plnění požadavků pro tuto nárazníkovou zónu.

- 2) **Prohlídky hostitelských rostlin v nárazníkové zóně** (vymezena rozhodnutím; min. 50 km²) provádí profesionální provozovatel a vede o nich záznam. Inspektor ÚKZÚZ provádí rostlinolékařský dohled nad tímto režimem v nárazníkové zóně. Šetření v nárazníkové zóně se může provádět celoročně, optimálně však v době vegetační sezóny. V případě zjištění rostlin s příznaky napadení bakterií *E. amylovora* v nárazníkové zóně mimo okolní zónu profesionální provozovatel zajistí likvidaci příznakových rostlin, popřípadě zajistí tuto likvidaci po laboratorním potvrzení infekce. Případný odběr vzorku (vzorků) by měl proběhnout pod dohledem místně příslušného inspektora ÚKZÚZ, který zároveň provede adjustaci vzorku (např. za využití úřední pásky ÚKZÚZ). Profesionální provozovatel musí při zajišťování likvidace postupovat v souladu s legislativou MŽP a s ohledem na vlastnická práva. Odeslání a laboratorní rozbor vzorku (vzorků) hradí profesionální provozovatel. Likvidaci napadených rostlin nebo jejich částí zajistí profesionální provozovatel nejpozději do 14 dnů od oznámení pozitivního výsledku rozboru vzorku a o provedení likvidace informuje ÚKZÚZ. Pokud profesionální provozovatel nemůže zajistit likvidaci příznakových rostlin, musí informovat ÚKZÚZ o podezření na výskyt bakterie *E. amylovora* v nárazníkové zóně do 5 dnů od zjištění.
- 3) **Prohlídky rostlin rostoucích na dotčeném pozemku ve školce a prohlídka okolní zóny (500 m)** Prohlídky rostlin zamýšlených k expedici do chráněné zóny na *E. amylovora* prohlíží inspektor ÚKZÚZ dvakrát za vegetační sezónu, a to jednou od června do srpna a jednou od srpna do konce září. **Při jedné z těchto prohlídek prohlédne i okolní zónu o šířce alespoň 500 m okolo vymezeného pozemku. Jednou za sezónu odebere inspektor ÚKZÚZ i vzorek na latentní infekci *E. amylovora*.** Tento vzorek se odebírá z rostlin, které jsou určeny k expedici do chráněné zóny. Pokud bude zjištěn výskyt bakterie *E. amylovora* v okolní zóně, je na rozhodnutí profesionálního provozovatele, zda bude rostliny likvidovat. V každém případě tím dojde k nesplnění zvláštního požadavku a profesionální provozovatel nebude moci opatřit dotčené rostliny rostlinolékařským pasem pro chráněnou zónu, respektive v závislosti na generaci rozmnožovacího materiálu nebude dodržena izolační vzdálenost a rozmnožovací materiál nebude uznán. Pokud se zjistí výskyt bakterie *E. amylovora* na dotčeném pozemku, musí být napadené rostliny zlikvidovány a pro ostatní hostitelské rostliny nemůže být vystaven rostlinolékařský pas pro chráněnou zónu.

Pokud šetření ÚKZÚZ proběhne bez závad, запиše inspektor ÚKZÚZ informace o tom, že je možné pro dotčené rostliny vydat rostlinolékařské pasy pro chráněnou zónu do protokolu o šetření, který předá profesionálnímu provozovateli.

Pokud šetření ÚKZÚZ neproběhne bez závad (provozovatel nebude plnit zásadní povinnosti uložené v rozhodnutí o nárazníkové zóně nebo bude zjištěn výskyt bakterie *E. amylovora* v okolní zóně nebo ve školce), vydá ÚKZÚZ rozhodnutí o nesplnění zvláštních požadavků stanovených v příloze X bodu 9. písm. d) prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072. Profesionální provozovatel nebude moci opatřit dotčené rostliny rostlinolékařským pasem pro chráněnou zónu.

Jakým způsobem můžete zahájit řešení

Na základě žádosti profesionálního provozovatele provede ÚKZÚZ vymezení nárazníkové zóny a stanovení zvláštního režimu v této zóně formou rozhodnutí. Pro rok 2021 a následující roky je termín pro podání žádosti 31. 5. Pro rok 2020 je termín stanoven do 15. 8. Dále bude ÚKZÚZ provádět dohled nad dodržováním stanoveného režimu a bude odebírat vzorky na latentní infekci bakterie *Erwinia amylovora*. Po dvou letech (dvou ukončených vegetačních sezónách) mohou být rostliny držené v tomto režimu a za předpokladu, že byly splněny všechny legislativou stanovené podmínky, dodávány do chráněné zóny. Tyto rostliny musí být opatřeny rostlinolékařským pasem pro chráněnou zónu s uvedením názvu *Erwinia amylovora* nebo EPPO kódu ERWIAM. V následujících letech se nárazníková zóna znovu nevymezuje, není-li důvod ke změně. ÚKZÚZ provádí každoroční dohled nad dodržováním stanoveného režimu.

Jaké doklady jsou třeba

Pro podání žádosti postačí pouze vyplnit příslušný formulář [Žádosti o provedení šetření ÚKZÚZ a jeho přílohu](#).

Jaké jsou poplatky a jak je lze uhradit

Vymezení nárazníkové zóny není zpoplatněno.

Jaké jsou lhůty pro vyřízení

Od podání žádosti proběhne místní šetření do 30 dnů. Následně bude zahájeno správní **řízení o vymezení nárazníkové zóny**, které se řídí lhůtami dle správního řádu (30 dnů; 60 dnů ve složitějších případech). V dalších letech již nebude nutné znovu zahajovat správní řízení a vydávat nové rozhodnutí o vymezení nárazníkové zóny a stanovení zvláštního režimu v této zóně.

Dále bude ÚKZÚZ provádět **šetření u hostitelských rostlin *E. amylovora*** pro účely vydávání rostlinolékařských pasů pro chráněnou zónu a v okolní zóně, a to na základě žádosti podané profesionálním provozovatelem pro daný rok. **Závěrečný záznam ze šetření nebo rozhodnutí o nesplnění zvláštních požadavků by měl být předán žadateli do konce září.**

Jaké jsou opravné prostředky a jak se uplatňují

Proti rozhodnutí lze podat odvolání u ÚKZÚZ, Sekce osiv, sadby a zdraví rostlin, Oddělení správních procesů v ochraně rostlin, na adrese: FritzoVA 4, 586 01 Jihlava, a to do 15 dnů ode dne jeho oznámení. Odvolacím orgánem je Ministerstvo zemědělství jako nejbližší nadřízený správní orgán.

Elektronická služba, kterou lze využít

K podání žádost je možno využít datovou schránku ÚKZÚZ (ID: ugbaiq7).

Popis je zpracován podle právního stavu ke dni

14.12.2019

Popis byl naposledy aktualizován

24.7.2020

Datum konce platnosti popisu

Konec platnosti není stanoven.

Předpisy, dle kterých se postupuje

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/2031 o ochranných opatřeních proti škodlivým organismům rostlin

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/2072, kterým se stanoví jednotné podmínky pro provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031, pokud jde o ochranná opatření proti škodlivým organismům rostlin, a kterým se zrušuje nařízení Komise (ES) č. 690/2008 a mění prováděcí nařízení Komise (EU) 2018/2019

Vyhláška č. 221/2002 Sb., kterou se stanoví sazebník náhrad nákladů za odborné a zkušební úkony vykonávané v působnosti Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského, ve znění pozdějších předpisů

Správní řád

Kontrolní řád

Kontakt

[Oddělení řízení fytosanitárních rizik ÚKZÚZ](#)

Zodpovědný útvar

ÚKZÚZ, Sekce osiv, sadby a zdraví rostlin